

Koszty jako baza rachunkowości zarządczej

Koszt

Wyrażone w pieniądzu celowe zużycie składników majątku trwałego i obrotowego, usług obcych, nakładów pracy oraz niektóre wydatki nie stanowiące zużycia, związane z prowadzeniem normalnej działalności przez jednostkę gospodarczą w określonej jednostce czasu.

Koszt (UOR art.3 ust. 1 p. 31)

Uprawdopodobnione zmniejszenie w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zmniejszenia wartości aktywów, albo zwiększenia wartości zobowiązań i rezerw, które doprowadzą do zmniejszenia kapitału własnego lub zwiększenia jego niedoboru w inny sposób niż wycofanie środków przez udziałowców lub właścicieli.

Wybrane kryteria klasyfikacji kosztów

Z punktu widzenia ustalenia wyniku finansowego koszty dzielą się na trzy grupy:

- 1) koszty działalności operacyjnej,
- 2) pozostałe koszty operacyjne,
- 3) koszty finansowe.

Koszty działalności operacyjnej

Dotyczą produkcji i sprzedaży podstawowego celu działalności gospodarczej (handlu, świadczenia usług, produkcji i sprzedaży wyrobów gotowych). Mogą być klasyfikowane według następujących kryteriów:

- a) według rodzaju,
- b) według miejsca powstawania,
- c) według związku z przychodami.

Dzieląc koszty według rodzaju wyróżnia się:

- 1) zużycie materiałów i energii,
- 2) usługi obce,
- 3) podatki i opłaty,
- 4) wynagrodzenia,
- 5) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia,
- 6) amortyzację,
- 7) pozostałe koszty rodzajowe.

Dzieląc koszty według miejsc powstania wyróżnia się:

- koszty działalności podstawowej,
- koszty działalności pomocniczej,
- koszty zarządu,
- koszty zakupu,
- koszty sprzedaży.

Dzieląc koszty według związku z przychodami
wyróżnia się:

- koszt wytworzenia sprzedanych produktów,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów.

Pozostałe koszty operacyjne

nie wiążą się bezpośrednio ze zwykłą działalnością i zalicza się do nich:

- wartość sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych (wartość netto środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, cenę nabycia lub koszt wytworzenia środków trwałych w budowie),
- wartość netto zlikwidowanych środków trwałych oraz koszty ich likwidacji,
- wartość odpisanych kosztów związanych z budową środków trwałych, które nie dały zamierzonego efektu gospodarczego,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość składników aktywów,
- odpisane przedawnione, umorzone lub nieściągalne należności,
- zapłacone kary, grzywny, odszkodowania nie związane z nieterminową regulacją zobowiązań lub stratami losowymi,
- przekazane darowizny.

Koszty finansowe

to poniesione koszty tzw. operacji finansowych, a w szczególności:

- odsetki od kredytów i pożyczek, oprócz płaconych od kredytów inwestycyjnych w okresie realizacji budowy środków trwałych i działalności finansowej z funduszy specjalnych,
- wartość nabycia (cena nabycia) sprzedanych papierów wartościowych,
- dyskonto od weksli własnych lub obcych dyskontowanych w banku,
- ujemne różnice kursowe składników majątku wyrażonych w walutach obcych,
- zapłacone odsetki i kary za nieterminową regulację zobowiązań oraz utworzone na nie odpisy aktualizujące.

Klasyfikacja kosztów według wpływu osoby odpowiedzialnej na ich poziom:

- Koszty zależne
- Koszty niezależne

Klasyfikacja kosztów według rachunków decyzyjnych:

- Koszty istotne
- Koszty nieistotne

Z punktu widzenia odnoszenia kosztów na produkty:

- bezpośrednio,
- pośrednio.

Z punktu widzenia reakcji kosztów na zmianę wielkości produkcji:

- stałe,
- zmienne.

Z punktu widzenia stopnia złożoności:

- proste,
- złożone.

Z punktu widzenia podziału kosztów stałych na koszty dotyczące wykorzystanej i koszty niewykorzystanej zdolności produkcyjnej:

- koszty użyteczne,
- koszty nieużyteczne (puste).

Przykład

Zdolności usługowe i koszty salonu fryzjerskiego w marcu kształtują się następująco:

- koszty stałe całkowite 100 000 zł
- pełna zdolność produkcyjna 2000 szt.
- planowana wielkość zabiegów 1500 szt.

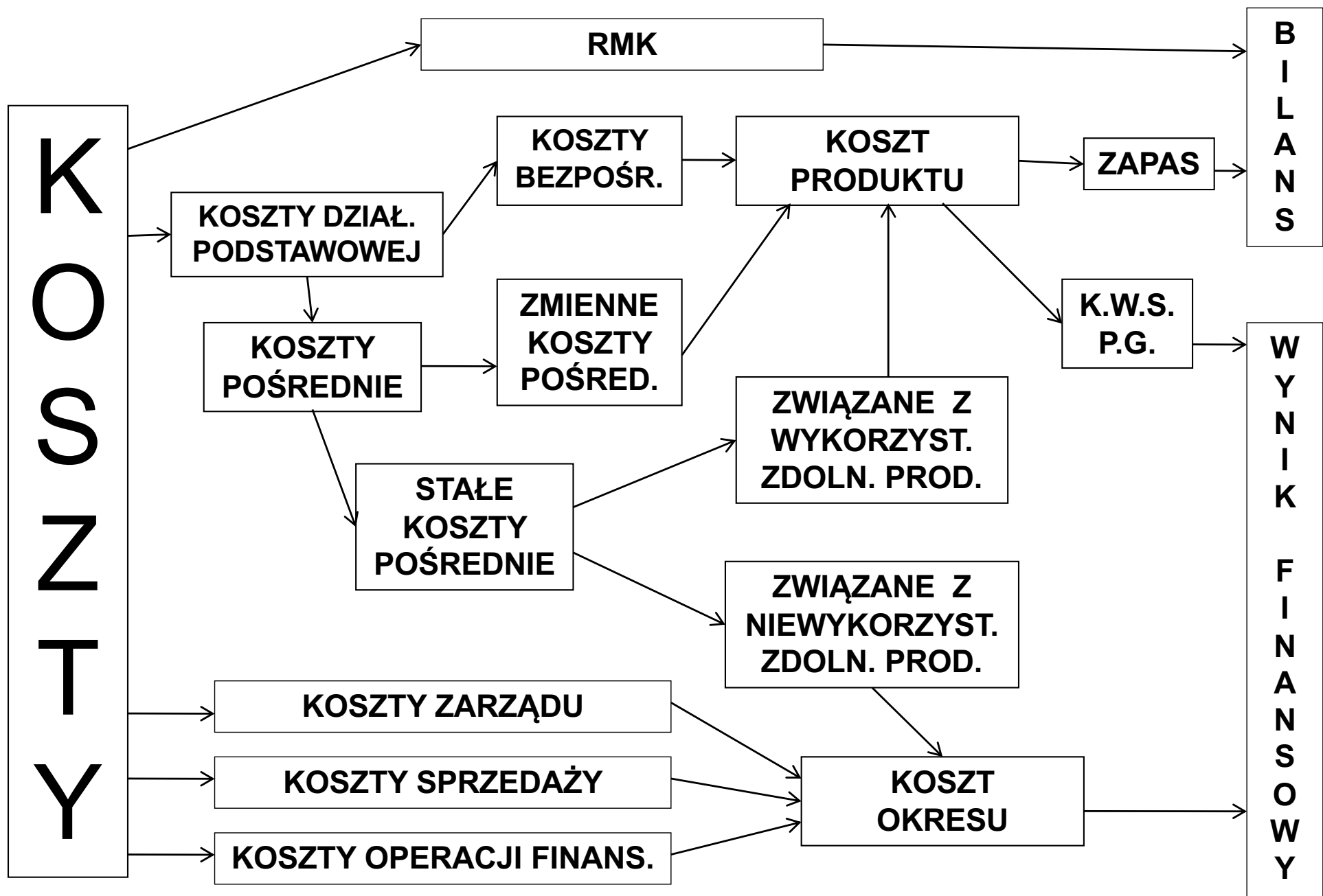
Ustal koszty użyteczne i koszty nieużyteczne

Z punktu widzenia wyceny produktów:

- koszty produktu,
- koszty okresu.

Koszt wytworzenia produktu obejmuje:

- koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem (usługą) oraz,
- przypadającą na okres jego wytwarzania uzasadnioną część kosztów pośrednich (zmienne pośrednie koszty produkcji oraz tę część stałych, pośrednich kosztów produkcji, które odpowiadają poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych).

Jednostki, które za poprzedni rok obrotowy nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:

- 1) 17 000 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
 - 2) 34 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
 - 3) 50 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty
- obliczając koszt wytworzenia produktu jednostka może do kosztów bezpośrednich doliczyć koszty pośrednie związane z wytworzeniem tego produktu, niezależnie od poziomu wykorzystania zdolności produkcyjnych

Przykład 1

- Koszty produkcji wynosiły 100 000 zł
- Koszty zarządu wynosiły 20 000 zł.
- Wyprodukowano 1000 sztuk produktów, a sprzedano 800 sztuk po 120 zł / szt.

Ile wynosi wynik finansowy?

Przykład 2

Spółka produkuje wyroby X. W bieżącym okresie wytworzono 80 sztuk, a sprzedano 50 szt. wyrobów. Spółka posiada zapas 20 sztuk, których koszt wytworzenia wynosi 220 zł/szt. Rozchód produkcji dokonywany jest metodą kosztu przeciętnego. Cena sprzedaży w bieżącym miesiącu ustalana jest metodą „przeciętny koszt wytworzenia plus”. Marża zysku – 40%. W bieżącym okresie spółka poniosła następujące koszty:

• zużycie materiałów bezpośrednich	9400,
• amortyzacja urządzeń biurowych	1500,
• prowizje bankowe	400,
• wynagrodzenie pracowników produkcji (akord)	9000,
• wynagrodzenie administracji	2800,
• amortyzacja maszyn produkcyjnych	2000,
• usługi telekomunikacyjne	300,
• ubezpieczenie budynku biurowego	500.

Ustal koszty produktu, koszty okresu i wynik finansowy, jeśli zdolności produkcyjne spółki w danym okresie wynoszą 100 sztuk przy założeniu, że sprawozdanie finansowe jednostki:

- podlega badaniu,
- nie podlega badaniu.